

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 3 października 2011 r. (06.10)
(OR. en)**

14552/11

**SOC 804
JEUN 53
CULT 66**

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Delegacje

Nr poprz. dok.: 14061/1/11 REV 1 SOC 759 JEUN 47 CULT 57 + COR 1

Dotyczy: Rola wolontariatu w polityce społecznej
– Konkluzje Rady

Delegacje otrzymują w załączeniu ostateczną wersję konkluzji Rady przyjętych przez Radę EPSCO na posiedzeniu w dniu 3 października 2011 r.

Rola wolontariatu w polityce społecznej

Konkluzje Rady

Rada Unii Europejskiej,

Mając na uwadze fakt, że:

1. Termin ‘wolontariat’ odnosi się – z odpowiednim uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań w każdym z państw członkowskich i wszelkich form wolontariatu – do wszelkiego rodzaju działań wolontariackich: formalnych, pozaformalnych i nieformalnych, które dana osoba podejmuje z własnej woli, własnego wyboru i własnej motywacji oraz bez nastawienia na zysk. Wolontariat przynosi korzyści wolontariuszowi, poszczególnym społecznościom i ogółowi społeczeństwa. Jest również narzędziem służącym osobom fizycznym i stowarzyszeniom do rozwiązywania problemów i do zaspokajania potrzeb ludzkich, społecznych, międzypokoleniowych i środowiskowych; jest często prowadzony na rzecz organizacji non-profit lub w ramach inicjatyw określonej społeczności.
2. Wolontariat należy wyraźnie odróżnić od płatnego zatrudnienia i w żadnym wypadku nie powinien go on zastępować¹. Nie powinien on utrzymywać nierówności płciowych w ramach płatnej i nieodpłatnej pracy i nie może być pretekstem do redukcji czasu pracy zatrudnionych ani do odsuwania ich z rynku pracy.
3. Na wolontariat nie można przerzucać ogólnej odpowiedzialności państwa w zakresie gwarantowania praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych ani w zakresie zapewniania możliwości korzystania z tych praw.

¹ Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 16 maja 2007 r. w sprawie realizacji wspólnych celów dotyczących działań młodzieży w ramach wolontariatu, Dz.U. C 241 z 20.9.2008, s. 1.

4. Praworządność i pełne poszanowanie integralności jednostki wymagają, by wolontariat podlegał obowiązującemu ustawodawstwu i był realizowany z pełnym poszanowaniem powszechnych i podstawowych praw i wolności.
5. Wolontariat ma charakter przekrojowy, wielowymiarowy i może mieć znaczenie dla wielu polityk, w szczególności dla: polityki zatrudnienia i polityki społecznej, równych szans, opieki socjalnej, edukacji i młodzieży, polityki kulturalnej, polityki regionalnej, badań i rozwoju, sportu i polityki zdrowotnej, ochrony środowiska, reprezentowania interesów konsumentów, ochrony ludności, polityki w zakresie pomocy humanitarnej i polityki na rzecz rozwoju, w tym dla ich wymiaru zewnętrznego.
6. Wolontariat może być okazją do kształcenia się; angażowanie się w wolontariat umożliwia obywatelom nabywanie nowych umiejętności i umacnia ich poczucie przynależności do społeczeństwa; może stać się także katalizatorem zmian społecznych.
7. Wolontariat może przyczynić się do wzrostu i wzmocnienia kapitału społecznego, gdyż sprzyja tworzeniu sieci społecznych opartych na zaufaniu i współpracy oraz zachęca do zachowań wynikających z zaangażowania na rzecz dobra wspólnego.
8. Wolontariat może przyczynić się do rozwijania aktywności obywatelskiej, demokracji, spójności społecznej, a przy tym do wdrażania podstawowych wartości i zasad Unii Europejskiej, którymi są: solidarność, zrównoważony rozwój, godność ludzka, równość, pomocniczość, i – co za tym idzie – do propagowania tożsamości europejskiej.
9. Wolontariat jako przejaw aktywności obywatelskiej obecny jest we wszystkich dziedzinach życia społecznego i przyczynia się np. do eliminowania ubóstwa i wykluczenia społecznego, poprawy sytuacji słabszych grup społecznych, wzmacniania integracji społecznej i wspierania godnego starzenia się, solidarności międzypokoleniowej, a także do wzrostu gospodarczego.

10. Popularyzowanie wolontariatu to także ogólny cel Europejskiego Roku Wolontariatu Propagującego Aktywność Obywatelską (rok 2011)² oraz priorytetowy obszar działań, który przewidziano w odnowionych ramach europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018)³. W zaleceniu Rady w sprawie mobilności młodych wolontariuszy w Unii Europejskiej wyrażono wsparcie dla mobilności młodych wolontariuszy⁴.
11. Promowanie wolontariatu może mieć znaczenie dla realizacji inicjatyw w ramach Europejskiego Roku Aktywnego Starzenia się i Solidarności Międzypokoleniowej (rok 2012)⁵ i jest zgodne z celami Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (rok 2010)⁶, a jednocześnie stanowi nadrzędny element tych dwóch działań i przyczynia się do utrwalenia osiągniętych dzięki nim rezultatów.
12. Wolontariat może przyczynić się do realizacji celów strategii „Europa 2020” przez wspieranie włączenia społecznego i kształcenia, a także przez działania zwiększające szanse na rynku pracy.
13. Pewne bariery powodują ograniczenie wolontariatu i uniemożliwiają pełne wykorzystanie jego potencjału; są to na przykład:
 - Nierówne warunki wspierania rozwoju wolontariatu na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, między innymi prawa i obowiązki wolontariuszy i ich organizacji,
 - Niedocenianie wartości wolontariatu,

² Decyzja Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie Europejskiego Roku Wolontariatu Propagującego Aktywność Obywatelską (rok 2011) (2010/37/WE). Zob. też COM(2011) 568 wersja ostateczna.

³ Rezolucja Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018) (Dz.U. C 311 z 19.2.2009).

⁴ Zalecenie Rady z dnia 20 listopada 2008 r. w sprawie mobilności młodych wolontariuszy w Unii Europejskiej (2008/C 319/03)
⁵ COM(2010) 462 wersja ostateczna.

⁶ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 października 2008 r. w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010) (1098/2008/WE).

- Brak dostępnych informacji na temat wolontariatu, jego wartości i możliwości, jakie oferuje, oraz na temat znaczenia wolontariatu dla jednostek i społeczeństwa.

Rada podkreśla znaczenie, jakie ma wolontariat:

14. Dla umacniania społeczeństwa obywatelskiego, aktywizowania obywateli (w tym osób ze słabszych grup społecznych), spójności społecznej, solidarności międzypokoleniowej, dialogu międzykulturowego, poprawy umiejętności społecznych i kwalifikacji zawodowych oraz kluczowych kompetencji, promowania rozwoju osobistego, rozwiązywania kwestii nierówności płciowych, ograniczenia istniejących barier społecznych, nietolerancji i wszystkich form dyskryminacji.
15. Dla integrowania narodów europejskich oraz rozpowszechniania unijnych wartości poza granicami UE i propagowania tożsamości europejskiej.
16. Dla podniesienia kompetencji młodych ludzi i wspierania ich ścieżek kariery z myślą o zwiększeniu ich szans na rynku pracy, między innymi przez poprawę ich umiejętności społecznych. Jednocześnie wolontariat nie może zastąpić korzyści płynących z kształcenia formalnego lub doświadczenia zawodowego w tym zakresie.
17. Dla nabywania kompetencji przez osoby starsze, zapewnienia włączenia społecznego tych osób, poprawy ich zdolności oraz dobrobytu, a także dla wykorzystania ich wiedzy, umiejętności i doświadczenia.
18. Dla podniesienia kompetencji i udoskonalenia umiejętności słabszych grup społecznych, które także mogą angażować się w wolontariat i w ten sposób lepiej integrować się społecznie.
19. Jako czynnik rozwijania aktywności sportowej i fizycznej na poziomie najbliższym obywatelom.

Rada zachęca zatem państwa członkowskie oraz Komisję Europejską, by – w ramach swoich kompetencji i zgodnie z zasadą pomocniczości oraz z uwzględnieniem swej struktury instytucjonalnej – podjęły następujące działania:

20. Uwzględniły niniejsze konkluzje przy realizacji celów strategii „Europa 2020” i przewidzianych w niej inicjatyw przewodnich.
21. Propagowały współpracę w zakresie rozwijania wolontariatu w Unii Europejskiej oraz w państwach objętych europejską polityką sąsiedztwa. Mogą temu służyć programy wymiany wolontariuszy prowadzone z udziałem Unii Europejskiej i państw objętych europejską polityką sąsiedztwa, jak również wsparcie dla organizacji wolontariackich.
22. Zachęcały do współpracy, realizacji wspólnych projektów oraz wymiany doświadczeń i dobrych praktyk między różnymi szczeblami władzy, w tym na poziomie europejskim, między podmiotami zaangażowanymi w działania o charakterze społecznym, gospodarczym, kulturalnym, edukacyjnym i działania na rzecz młodzieży⁷.
23. Wspierały rozwój organizacji społeczeństwa obywatelskiego (jako kluczowych promotorów wolontariatu) na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim oraz współpracę tych organizacji na szczeblu europejskim, prowadziły stały dialog ze społeczeństwem obywatelskim i promowały szkolenia dla wolontariuszy i organizacji korzystających z ich zaangażowania.
24. Rozważyły możliwości zachęty do wypracowywania, publikowania i rozpowszechniania narzędzi i metod badawczych oraz rezultatów badań w odniesieniu do wolontariatu i aktywności obywatelskiej, a także danych statystycznych (w tym badań nad wpływem wolontariatu na warunki gospodarcze i społeczne poszczególnych państw członkowskich oraz na dobrobyt społeczny, z jednoczesnym uwzględnieniem problematyki płci).

⁷ Konkluzje Rady na temat roli kultury w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (15448/10).

25. Propagowały rolę wolontariatu jako formy pozaformalnego i nieformalnego uczenia się przyczyniającego się do zdobywania nowych umiejętności i kompetencji oraz do zwiększenia szans na rynku pracy wśród osób w różnym wieku i pochodzących z różnych grup społecznych.
26. Wspierały eksponowanie i uznawanie kompetencji zdobywanych w ramach wolontariatu poprzez takie instrumenty jak Europass, a w szczególności paszport potwierdzający umiejętności, który ma zostać wprowadzony, oraz Youthpass.
27. Wspierały krótkoterminowe inicjatywy wolontariackie, które mogą ułatwić zainteresowanym godzenie wolontariatu z płatnym zatrudnieniem i życiem rodzinnym, a także promowały rozwiązania pomagające tym osobom w podejmowaniu długoterminowego wolontariatu w miejsce wcześniejszych okazjonalnych działań wolontariackich.
28. Mobilizowały potencjał osób dotkniętych wykluczeniem, mogących stać się aktywnymi obywatelami dzięki wolontariatowi, który zwiększa ich poczucie bycia potrzebnym, a także przyczynia się do zmiany stereotypowego postrzegania tych osób przez społeczeństwo jako jednostek będących wyłącznie beneficjentami pomocy.
29. Promowały e-wolontariat jako nowatorską formę wolontariatu, która stanowi pozytywny aspekt wirtualnej aktywności internautów.
30. Działały na rzecz warunków sprzyjających rozwijaniu wolontariatu, wykorzystując narzędzia, które mogą okazać się niezbędne, w tym strategie promocji i rozwoju wolontariatu.
31. Zachęcały firmy oraz inne podmioty sektora prywatnego do wspierania inicjatyw promujących i szerzących wolontariat w kontekście wolontariatu zatrudnionych⁸.

⁸ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 22 kwietnia 2008 r. w sprawie roli wolontariatu w kształtowaniu spójności gospodarczej i społecznej (2007/2149(INI)) (2009/C 259 E/02).

32. Dążyły do tego, by rozwijanie wolontariatu stało się elementem przyszłych unijnych programów dotyczących polityki społecznej, edukacji, młodzieży, obywatelstwa, kultury i sportu, bez uszczerbku dla negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych.
33. Dbaly o to, by wszelkie działania podejmowane na szczeblu UE dotyczące mobilności wolontariuszy były zgodne z Europejską kartą na rzecz jakości mobilności⁹.

Rada zachęca Komisję Europejską, by:

34. W odpowiednich przypadkach przeanalizowała możliwości rozwijania wolontariatu w ramach programów objętych polityką spójności;
35. Zbadała możliwości uwzględniania udziału wolontariatu w projektach dotowanych z funduszy UE oraz stworzenia mechanizmów odpowiedniego wyceniania wolontariatu;
36. Rozważyła, czy możliwe jest pogłębienie dyskusji na temat roli wolontariatu, która to dyskusja jest istotnym elementem dalszego rozwoju wolontariatu w Unii Europejskiej.
37. Przeanalizowała system istniejących wskaźników dotyczących działalności wolontariackiej i jej roli w stosownych politykach UE, uwzględniając problematykę płci, oraz rozważyła w stosownych przypadkach możliwość sięgania po narzędzia statystyczne, np. podręcznik MOP dotyczący oceniania wolontariatu, aby zapewnić porównywalne dane i wskazać, w stosownych przypadkach, znane lub nowe dziedziny wolontariatu, które wymagają podjęcia ściślejszej współpracy w ramach UE.;

⁹ Zalecenie 2006/961/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mobilności transnarodowej w celach edukacji i szkolenia: Europejska karta na rzecz jakości mobilności [Dz.U. L 394 z 30.12.2006].

38. W stosownych przypadkach rozpowszechniała wszelkie wyniki dialogu z platformami społeczeństwa obywatelskiego mające znaczenie dla promocji wolontariatu.
 39. Dbała o to, by państwa członkowskie nadal uwzględniały zasadę pomocniczości w swojej definicji wolontariatu, zwłaszcza wolontariatu w dziedzinie ochrony ludności.
-